

**KALKINMA SÜRECİNDE KAMU FİNANSMAN
SORUNUNUN ÇÖZÜMÜYLE İLGİLİ BİR YÖNTEM:
DIŞ KAYNAKLARDAN YARARLANMA
(OUTSOURCING)**

Mustafa DURMAN*

Mehmet Akif ÇAKIRER**

ÖZET

Gelişmekte olan ülkeler ekonomide iç dengeyi kurarak ülke içi fiyat istikrarını koruyamamaktadırlar. Bunun çok farklı nedenleri vardır. En önemli nedeni gelişmekte olan ülkelerin özellikleri ve içinde buldukları koşullardır. Bu nedenle bu ülkelerin bütçelerinde gelir-gider dengesi kurulamamakta, sürekli açık verilmektedir. Sorunun çözümünde kamusal hizmetlerin kalitesini düşürmeden daha az maliyete sunulmasını sağlayan dış kaynaklardan yararlanma yöntemi maliyeti düşük, faydası yüksek bir alternatiftir.

Anahtar Kelimeler: Dış Kaynak Kullanımı, Kalkınma, Özelleştirme, Enflasyon

ABSTRACT

Developing countries cannot maintain domestic price stability by providing domestic stability. There are various reasons of this. The most important reasons is peculiarities of developing countries and their conditions income and expenditure cannot be balanced and there is always a budget deficit. In the process of problem solving because of its low cost and high profit, outsourcing is a good alternative method and it enables the public services to be carried out at low cost.

Key Words: Outsourcing, Development, Privatization, Inflation

* Yard. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi İİBF, Öğretim Üyesi,

** Öğr. Gör. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bolvadin MYO.

1. GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER VE KAMU FİNANSMAN SORUNU

Kalkınma sürecinde ülkeler çok önemli sorunlar ile uğraşmak durumundadır. Bu sorunlar ülkeden ülkeye değişmekle birlikte bazı özellikler gelişmekte olan toplumların tümünde aynıdır. Bunlar sırasıyla üretim ve istihdam yapısını tayin eden sektörel yapı, üretim üzerindeki en önemli kısıtı oluşturan sermaye stoku, demografik özellikler ve kaynakların verimliliği üzerinde önemli etkisi olan teknik ve teknolojik bilgi düzeyidir. Bu sorunların çözümü, “sosyal devlet” kavramının da gelişmesi ve uygulamaya yansması ile gelişmekte olan ülkelerde devletin yükümlülüklerini artırdığından zorlaşmaktadır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik yapıları ve buna bağlı olarak da vergi sistemleri farklıdır. Gelişmiş ülkelerde üretim düzeyi, gelir düzeyi ve toplam harcama düzeyi yüksektir. Potansiyel ve gerçekleşen üretim düzeyi yüksek olan bu ülkelerde bireysel harcamalar içinde lüks harcamaların payı, gelişmekte olan ülkelere göre yüksektir.

Gelişmekte olan ülkelerin en önemli özelliği fakirlik döngüsü olarak da bilinen düşük bir gelir düzeyine sahip olmalarıdır. Bunun sonucu hem tasarruflar az, hem de talep seviyesi düşük olmaktadır. Tasarruflar ve talebin yetersiz olması istihdam ve üretim için en önemli unsur olan yatırımların da yetersiz kalmasına neden olur. Yatırımın az olması ise toplumun sahip olduğu sermaye birikiminin az olmasına neden olmaktadır. Sermaye birikiminin azlığı da sahip olunan beşeri ve doğal kaynakların verimli olarak kullanılamamasına, geliştirilememesine neden olmaktadır. Bu durumda halkın ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal olarak yeterli düzeyde gelişimi sağlanamamaktadır. Bütün bunların sonucunda da, ekonomi düşük verim ve gelir düzeyinde takılıp kalmaktadır.¹

Gelişmekte olan ülkelerde sermaye birikiminin yetersizliği, devleti klasik fonksiyonları dışına çıkararak ekonomiye müteşebbis, yatırımcı, üretici ve işveren olarak girmek zorunda bırakmaktadır.

¹Vural SAVAŞ, Kalkınma Ekonomisi, 4.baskı, Beta Basım dağıtım A.Ş İstanbul 1986, s:47

Sermaye birikiminin yetersiz olmasının sonucu olarak gelişmiş ülkelerde özel sektörün sunduğu birçok mal ve hizmetin gelişmekte olan ülkelerde kamu kesimi tarafından üretilmesi ve sunulması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.²

Gelişmekte olan ülkelerde nüfus artış hızı diğer uluslardan daha fazladır. Buda zaten var olan işsizlik sorunun çözümünü daha da zorlaştırmaktadır. Bu ülkelerde tarım sektöründe nüfusun yarıya yakını (bir kısmı da gizli işsiz olarak) istihdam edilirken, tarım sektöründe makineleşme ile işgücü arzındaki fazlalık artmaktadır. Sanayi kesimi ise yeterli istihdam hacmine sahip olmadığı için işgücü arzındaki bu fazlayı üretime kanalize edememektedir.³ Bir takım politik kaygıların da katkısı ile iş gücü arzındaki bu fazla devlette istihdam edilmektedir.

Bütün bu sorunların istihdama yönelik olumsuz sonuçları vardır. Aktif nüfusun tümüne iş bulmak, bulunan işlerde de verimli çalışmalarını sağlamak gelişmekte olan ülkelerde karşılaşılan önemli sorunlardandır. Bu ülkelerde istihdam sorununu yatırımın ve üretimin önündeki engelleri zorda olsa kaldırarak çözmek yerine kısa yoldan kamu sektöründe verimsizlik (gizli işsizlik) pahasına istihdam yaratarak çözüme yoluna gidilmektedir.

Öte yandan tüm dünyada olduğu gibi gelişmekte olan ülkelerde de tarım sektörünün bütçe kaynakları ile desteklenmesi kalkınma ekonomisinde bir politika olarak önerilmektedir.⁴ Bu uygulama gelir kaynakları zaten yetersiz olan kamu bütçesinin açık vermesinde rol oynamaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde de hem ekonomik hem de sosyal politikaların uygulanabilmesi için büyük hacimli bütçelere gereksinim vardır. Öte yandan bütçe harcamalarını artıran eğitim, sağlık, altyapı harcamaları (yol, sulama, baraj, elektrik), teşvikler(sanayi, ticaret, tarım, ihracat), sosyal güvenlik harcamaları gibi bir çok nedenler vardır. Oysa gelişmekte olan ülkelerde düşük üretim ve gelir düzeyinden dolayı kamunun gelirleri oldukça kısıtlıdır. Bu durum büyük ve sürekli bütçe açıklarına neden olmaktadır.

² Vural SAVAS, a.g.e. s:27

³ Erol MANISALI, Gelişme Ekonomisi, Ar Yayın Dağıtım, İstanbul, 1982, s:28

⁴ Ercan DÜLGER, Kalkınma Ekonomisi, Vipaş Yayınları, Bursa, 2000, s:51

Yukarıda sayılan nedenlerden dolayı gelişmekte olan ülkelerde devlet bütçesinin giderleri gelirlerinden fazla olduğu için “açık bütçe uygulamaları” ile bu ülkeler enflasyonist bir sürece girerler. Bu durumda devlet toplumun tasarruflarını kamu finansman açığını gidermek için kullanmak veya merkez bankası kaynaklarını kullanmak (para basmak) zorunda kalmaktadır.⁵

Sonuçta bu uygulamalar kamu kesiminin finansman dengesini bozmakta ve fiyat istikrarını olumsuz etkilemektedir. Başta aşırı ve verimsiz istihdam olmak üzere bir çok nedenden dolayı gelişmekte olan ülkeler çok kere kronikleşmiş bir enflasyon baskısı altındadır.⁶

Gelişmekte olan ülkeler, sürekli açık bütçe uygulamaları ile oluşan finansman darboğazından kurtulmak için dış borçlara da sıkça başvurmaktadırlar. Bu ülkelerin zamanla biriken dış borçlarının anapara ve faizlerinde önemli ödeme zorlukları ve tıkanmalar yaşamaları, soruna daha farklı ve rasyonel çözümler bulma gereğini ortaya koymaktadır.⁷Bu soruna çözüm olarak önerilen yöntemlerden biri 1980’li yıllardan beri tüm dünyada yaygın olarak uygulanan özelleştirme.

2. ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI VE AKSAMALAR

Özelleştirme geniş anlamıyla devletin ekonomik faaliyetlerinin azaltılması amacıyla kamu sektörünün denetimi altındaki ekonomik kuruluşların özel sektöre devredilmesidir. Dar anlamda özelleştirme ise kamu mülkiyetindeki ekonomik kuruluşlarının (KİT’lerin) yönetim ve mülkiyetinin özel sektöre devredilmesidir.

Özellikle 2.Dünya savaşıdan sonra Sosyal devlet anlayışının yaygınlaşması ve uygulamaya yansımalarının sonucu olarak hükümet bütçelerinin gelir gider dengeleri bozulmaya başladı. 1973-74 petrol krizinden sonra açık finansman ve maliyet artışlarından kaynaklanan enflasyon yaygınlık kazanmaya başladı. Kamu finansman sorununun ağırlaşması 1980’li yıllarla beraber kamu kesiminde verimlilik ve özelleştirme tartışmalarının başlamasına

⁵ Vural SAVAŞ, a.g.e. s:5

⁶ Erol MANİSALI, a.g.e. s:34

⁷ Ergül HAN, Kalkınma Ekonomisi, Eskişehir, 2002, s:99

neden oldu ve özelleştirme uygulamaları yaygınlaşmaya başladı. Başlangıçta İngiltere başta olmak üzere karma ekonomilerde uygulanan özelleştirme, 1990'lı yıllardan sonra sosyalist bloğun çözülmesine paralel olarak sosyalist ülkelerde de uygulanmaya başlandı.

Temel argümanı “Verimlilik sağlamak” olan özelleştirme ile ilgili olarak uygulamada bazı sorunlar da ortaya çıkmıştır. Özelleştirme sonrasında kamu mülkiyetinden ve kısmen de kamu kontrolünden çıkan işletmelerde istihdam, üretim, ve denetim sorunları görülmektedir. Bunun yanında savunma, iç güvenlik, yargı gibi kamu hizmeti niteliğindeki faaliyetlerin içinde temizlik ve taşıma hizmetleri gibi özel nitelikteki faaliyetlerin mülkiyet devri şeklinde özelleştirilmesi olanaksızdır.

Özelleştirme yönteminin uygulanamadığı veya özelleştirmenin sorunlara neden olduğu alanlarda ve yerlerde dış kaynaklardan yararlanma yöntemi uygun bir alternatiftir. Dış kaynaklardan yararlanma hem özel kesimde, hem de kamu kesiminde uygulanan bir yöntemdir. İlk olarak bu yöntemin özel sektördeki uygulaması, daha sonra da kamu sektöründeki uygulamalar ve uygulanabilirliği tartışılacaktır.

3. DIŞ KAYNAKLARDAN YARARLANMA (OUTSOURCİNG)

Bir işletme; herhangi bir faaliyetinin kalite, verimlilik ve etkinlik açısından yarattığı iş sonuçlarından memnun değilse, bu konuda kendisinden daha yetkin bir işletmeden bu iş süreçlerini sağlayabilir. Yani, işletme faaliyet alanını gerçek anlamda birikim sahibi olduğu temel yetenekleri ile sınırlayarak, bu faaliyetlerini destekleyici nitelikte olan diğer faaliyetlerini ise bu konuda uzmanlaşmış olan diğer işletmelerden sağlamayı tercih edebilir.⁸

3.1. Dış Kaynaklardan Yararlanmanın Tanımı

İşletmelerin gittikçe artan ölçüde, sadece kendi sahip oldukları temel yetenek ve becerileri esas olan işleri yapmak istemeleri, temel yeteneklerin kullanılmadığı işleri, organizasyon

⁸ Perihan TÜLÜCE, Türkiye’de İnsan Kaynakları Yönetiminde Dış Kaynaklardan Yararlanma Uygulaması, İst. Üniv. SBE Doktora Dersi Dönem Araştırması, İstanbul 2001, s.6

dışındaki başka işletmelerden almak eğilimi yaygın bir dış kaynaklardan yararlanma uygulamasını ortaya çıkarmıştır. Temel yetenek ve beceri ise; bir işletmenin rakiplerine oranla çok iyi bildiği, kolayca taklit edilmeyen uzun vadeli başarının temeli olan bilgi, yetenek, iş yapma usulü, teknik veya becerisidir.⁹

Dış kaynaklardan yararlanma, işlemenin kendisine rekabet avantajı sağlayan faaliyetlere odaklanmasına, kendi uzmanlık alanına girmeyen faaliyetleri ise bu konuda uzmanlaşmış organizasyon dışındaki işletmeler aracılığıyla gerekli kalite standartlarına uygun bir biçimde sağlamasına imkan veren bir yönetim stratejisidir.¹⁰ Başka bir deyişle, dış kaynaklardan yararlanma, işletmeye rekabet avantajı sağlayacak asıl faaliyetleri dışındaki tüm işleri başka işletmelere yaptırmak suretiyle hem kaynak tasarrufu yapmak, hem yapı olarak küçülmek ve yalın hale gelmeleri, hem de kendilerini çok iyi bildikleri iş üzerinde yoğunlaşma fırsatı bulmalarındır. Böylece değişen koşullara hemen yanıt verebilecek esnekliğe kavuşma imkanı bulurlar.¹¹

Dış Kaynaklardan Yararlanma, tek başına ve diğer uygulamalardan bağımsız olarak ele alınacak bir yönetim uygulaması değildir. Tam aksine, işletmeler kendi temel yetenekleri üzerinde yoğunlaştıkça dış kaynaklardan yararlanma artmakta, dış kaynaklardan yararlanma arttıkça ortaklık ve şebeke organizasyonları gelişmekte ve işletmeler küçülerek daha esnek ve daha çabuk hareket eder (karar verir) hale gelmektedir.¹²

Hem hizmet hem de üretim sektöründeki ulusal rekabet, işletmelerin değişen piyasa koşullarına çok çabuk uyum sağlamalarını kolaylaştıracak esneklikte olmalarını zorunlu kılmaktadır. Dış kaynaklardan yararlanma, işletmelerin esnek birimler haline dönüşmelerinde etkili bir strateji olmaktadır.¹³

3.2. İşletmelerde Dış Kaynaklardan Yararlanma

⁹ Tamer KOÇEL, İşletme Yöneticiliği, İstanbul 1999, s.299-300.

¹⁰ TÖLÜCE, a.g.e., s.6.

¹¹ Bülent TOKAT, Derya ŞERBETÇİ, İşletmecilik Bilgisi, Avacı Ofset, İstanbul 2001, s.201.

¹² KOÇEL, a.g.e., s.300.

¹³ TÖLÜCE, a.g.e., s.6.

Teknolojik gelişmenin bir sonucu olarak günümüzdeki işletmeler, kaliteli ve hızlı üretim yapabilmek için ilgi alanlarını belirli noktalarda odaklandırarak bu alanlarda uzmanlaşmaya gitmektedirler. İşletmelerin büyüyerek üretim çeşitlerini artırmaları sonucu işverenler; ekonomik olması nedeni ile işlerin bir bölümünü yada iş bölümü ve uzmanlaşması zorunlu kılması nedenleri ile, uzmanlık alanı dışında kalan işlerin yapımını taşeron firmalara yaptırma yoluna gitmektedirler.¹⁴ Şematik olarak ifade edilirse:

Kaynak: KOÇEL Tamer, **İşletme Yöneticiliği**, İstanbul 1999, s.313

Bu çerçevede işletmelere bakıldığında, bir işletme, bir yandan kendisinin hammadde, malzeme ve hizmet aldığı taşeron firmalar, diğer yanda ürettiği mal ve hizmetleri sattığı müşteriler olmak üzere, taşeron firma ile müşteri arasında yer alan ve müşteri için değer yaratan birimler olarak görülebilir.¹⁵

4. KAMU SEKTÖRÜNDE DIŞ KAYNAKLARDAN YARARLANMA (OUTSOURCİNG)

Dünyada ki değişim dinamikleri devletin yeniden tanımlanması ve bu çerçevede yeniden yapılanmasını beraberinde getirmektedir. Devletin işlevleri yeniden tanımlanırken devletin küçülmesi, ana hizmetlerin (temel yetenekler) etkinleştirilmesi, yerel yönetim esasına dayalı olarak yapılanması gibi unsurlar ağırlık kazanmaktadır. Bu yeni kamu yönetimi anlayışında, etkinlik ve verimlilik ön plana çıkmaktadır. Bu yeni yapılanmada devletin rolü sadece kaynak sağlamayla sınırlı olmaktan çıkmakta, devlette kaynakları doğru yöne yönlendirme ve uygun çalışma ve rekabet ortamı yaratma yönünde roller yükleyen bir eğilim dikkat çekmektedir. Değişim süreci, devleti tek ve mutlak güç olmaktan çıkararak ilgili kesimler arasında diyalogu kuran ve koruyan bir erk olarak yeniden tanımlanmaktadır.¹⁶

¹⁴ Talat CANBOLAT, Türk İş Hukukunda Asıl İşveren- Alt İşveren İlişkileri, Kazancı Yayınları, İstanbul 1992, s.12

¹⁵ KOÇEL, a.g.e., s.313

¹⁶ Nitelikli İnsan Gücü Meslek Standartları Düzeni ve Sosyal Sermaye Birikimi, DPT Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT Yayın No:2577, Ankara 2001, s.4-5

Şekil 2. Kamu Kuruluşlarında Dış Kaynaklardan Yararlanma İlişkisi

Geniş bir amaçlar dizisi gerçekleştirmeye çalışan çağımızın kamu kuruluşları daha etkin ve verimli olmak için temel yeteneklerine odaklanmalı temel yetenekleri dışında kalan hizmetleri bu alanda temel yetenek kazanmış taşeron firmalara vermelidir. Kamu kuruluşlarındaki hizmet kalitesi böylece daha etkin ve verimli hale gelmektedir.

Dış kaynaklardan yararlanmaya yönelmeyi gerektiren en büyük ihtiyaç kamu sektöründedir. Çünkü verimin en düşük olduğu yer orasıdır. Ayrıca kamu sektöründe çalışanların büyük çoğunluğu destek hizmetlerinde (beden işleri gibi bakım hizmetlerinde, fatura çıkarmak gibi büro hizmetlerinde) çalışmaktadır.¹⁷

Kuruluşlar özel amaçlara sahip organizasyonlardır. Her kuruluş ancak bir işte iyidir, kuruluşa performans verme kapasitesini de sağlayan da bu uzmanlaşmadır. Kuruluşlar eğer kendi uzmanlık ve ehliyet alanlarının ötesindeki görevlerle uğraşmaya kalkıştırlarsa, hem kendilerine hem de topluma zarar verirler.¹⁸

Bir organizasyonda çalıştığı halde ücretini başka bir firmadan alan çalışanların sayısı artmaktadır. İster kamu sektöründe, isterse özel sektörde işletme, hastane, okul, sendika gibi büyük, küçük her çeşit organizasyonda bölünüp parçalara ayrılan büro, bakım, temizlik ve destek hizmetlerinin sayısı da gittikçe artmaktadır. Örneğin: şehir belediyeleri eskiden sokakları temizleme ve çöp toplama hizmeti olarak bilinen atık yönetimini günümüzde taşeron firmalara yaptırmaktadır.¹⁹

¹⁷ Peter DRUCKER, Kapitalist Ötesi Toplum, Çev. Belkıs Çorakçı, İnkılap Kitapevi, İstanbul 1997, s.138

¹⁸ DRUCKER, a.g.e, s.146

¹⁹ Peter DRUCKER, Gelecek İçin Yönetim, Çev. Fikret Üçcan, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 1998, s.288

4.1. Kamu Kuruluşlarının Temel Yetenekleri Ve Dış Kaynaklardan Yararlanma

Her işletmede olduğu gibi kamu kuruluşları da kendine has temel yetenek geliştirmelidir. Kamu kuruluşlarındaki, bu temel yetenek ile doğrudan ilgili iş ve faaliyetler kamu yönetimi bünyesinde yürütülmeli diğer tüm işler dış kaynaklardan yararlanılarak taşeron firmalar tarafından gerçekleştirilmelidir.

Kamu kuruluşları için temel yetenek; kamu kuruluşlarının en iyi bildikleri işleri yapmayı, bu hizmetlere odaklanmayı, bu hizmetler dışında yapılması gereken tüm işleri dış kaynaklardan yararlanılarak taşeron firmalara yaptırmayı gerektirir. Kamu kuruluşları böylece hizmet kalitesini artırarak vatandaş ve çalışan personelin tatmininin artmasını sağlayabilirler. Böylece kamu kuruluşlarında karmaşık olan organizasyon yapısı yalınlaşacak, organizasyon kademeleri azalacak ve kamu yönetimi temel yeteneklerine odaklanma fırsatı sağlayacaktır. Örneğin, devlet hastanelerinin temel yeteneği olan tedavi hizmetlerine odaklanıp, temizlik, güvenlik, yiyecek ve içecek hizmetlerinde dış kaynaklardan yararlanması kamu yönetiminde dış kaynaklardan yararlanmanın iyi bir uygulamasıdır.

Kamunun asli görevlerini yerine getirirken yapmak zorunda olduğu işler ve sunmak zorunda olduğu hizmetler yanında kamusal nitelikte olmayan bazı işleri de üstlenmektedir. Kamusal nitelikli bir hizmetin sunulmasında kamu kurumunda çalışan personelin ulaşım araçları ile işe taşınması, personele yemek hizmetlerinin sunulması buna verilebilecek örneklerdendir.

Kamuda dış kaynaklardan yararlanma daha önce rekabete kapalı olan ekonomik faaliyetlerin rekabete açılmasıdır. Buradaki rekabet, ekonomik faaliyetlerin gerçekleştirilmeden önce ihale edilmesi anlamındadır. Bu yöntem kamu yönetimine ihaleyi alan taşeron firmayı yükümlülüklerini yerine getirirken, kontrol etme, performansını ölçme, yanlışlık ve aksama durumunda maliyeti taşeron firmaya ödeterek cezalandırma olanağı sağlar. Sonuçta sözleşmeyi gözden geçirme, yenileme ve iptal etmek işveren konumundaki kamu kurumunun yetkisindedir. Bu tarz bir kontrol mekanizması, özelleştirme uygulamalarında yoktur veya daha

azdır, sınırlıdır. Çünkü özelleştirmede mülkiyet, kontrol ve düzenleme yetkisi özel sektöre geçer.²⁰

4.2. Kamu Sektöründe Dış Kaynaklardan Yararlanmanın Faydaları

a) Taşeron firmalar, kamu yönetimine sundukları hizmetle kamu yönetiminin en yeni teknolojileri yatırım yapmadan kullanmasını sağlamaktadır.²¹

b) Dış kaynaklardan yararlanmayla birlikte kamu kuruluşları daha esnek olabilmekte, ihtiyaç ve çevresel değişikliklere daha hızlı cevap verebilmektedir.

c) Hizmet alıcıyla bire bir temasta olan çalışanlar problemlerini ve imkanlarını daha iyi ortaya koyabilmektedir. Buda dış kaynaklardan yararlanma yöntemini daha etkili kılmaktadır.²²

d) Dış kaynaklardan yararlanmayla birlikte kamu kuruluşları çalışanlarında daha yüksek moral, motivasyon ve üretkenlik ortaya çıkmaktadır.²³

e) Dış kaynaklardan yararlanma kamu kuruluşlarında verimlilikte ve kalitede bir artış sağlamaktadır.²⁴

f) Kamu kuruluşlarında dış kaynaklardan yararlanmayla birlikte son derece yaygın ve sağlam bir kamu denetim mekanizması kurulmuştur.

g) Kamu kuruluşları dış kaynaklardan yararlanmayla destek hizmetlerini taşeron firmalara vermesi, karmaşık olan kamu yönetimini yalınlaştırarak rahatlattığı gibi, kamu yönetiminin hizmetlerde uzmanlaşmasını sağlamaktadır.

h) Taşeron firmalara verilen hizmetler sayesinde, kamu kuruluşları hizmetlerin tümünü organize etmektense, sadece kontrolünü yaparak zamandan tasarruf sağlayacaktır. Böylece vatandaşların bürokratik koşullardan kaynaklanan

²⁰ Simon DOMBERGER, The Contracting Organization A Strategic Guide To Outsourcing, Oxford University Press, 1998, s:159

²¹ <http://www.outsourcing.com/OutsourcingHealthcare.com.>, (21 Kasım 2001)

²² Richard SALTMAN, Joseph FIGUERAS, Avrupa'da Sağlık Reformu Mevcut Stratejilerin Analizi, Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü Ankara 1998, s.52.

²³ SALTMAN, FIGUERAS, a.g.e, s.52.

²⁴ SALTMAN, FIGUERAS, a.g.e, s.48.

memnuniyetsizliğini önleyeceğinden uzun bekleme süreleri de azalacaktır.

i) Dış kaynaklardan yararlanmayla, kamu kuruluşlarındaki destek hizmetlerinde harcanan kaynak miktarlarında azalma söz konusu olmaktadır. Kadro ve envanter yönetiminin optimizasyonu, personel giderlerinin (izin, eğitim, kıdem, istihdam) azaltılmasıyla kurum kaynaklarının serbest kalması sağlanacaktır.²⁵

J) Kamu kuruluşları dış kaynaklardan yararlanmayla birlikte, daha çabuk karar alabilen, çevredeki değişimlere hemen reaksiyon verebilen, vatandaşların ve çalışanların ihtiyaçlarına daha çabuk cevap verebilen esnek bir yapıya sahip olmaktadır.

k) Kamu kuruluşlarında dış kaynaklardan yararlanma ile kendi işiyle ilgisi olmayan işler yapan kamu personeli bu işleri taşeron firma yapacağından kendi temel yetenekleriyle uğraşacaktır.

l) Dış kaynaklardan yararlanan kamu kuruluşları piyasa şartlarından, rekabetten, finansal ve teknolojik şartlardan meydana gelen riskleri taşeron firmaya aktarmaktadır.

m) Kamu kuruluşlarında dış kaynaklardan yararlanma, organizasyon yapısını küçülterek, daha çabuk karar alabilen, gelişmelere çabuk uyum sağlayabilen ve vatandaşlarının taleplerini daha çabuk yerine getirebilen kamu kuruluşları haline gelmektedir.

SONUÇ

Gelişen teknoloji ve globalleşmenin etkisiyle outsourcing de dediğimiz dış kaynaklardan yararlanma yöntemi gerek Türkiye’de gerek tüm dünyada hemen her alanda uygulanmaktadır. Dış kaynaklardan yararlanma, kuruluşların kendisine avantaj sağlayan faaliyetlere odaklanmasına, kendi uzmanlık alanlarına girmeyen faaliyetleri ise bu konuda uzmanlaşmış firmalar aracılığı ile gerekli kalite standartlarını en uygun bir biçimde sağlamasına imkan veren bir yönetimdir.

Son birkaç yıldır inanılmaz bir hız ve çeşitlilik kazanan dış kaynaklardan yararlanma önce otomotiv endüstrisinde yedek parça

²⁵ Eşref HAMACIOĞLU, “Out-sourcing: In”, Dünya Gazetesi, 21.03.2003

üretimi konusunda ortaya çıkmış daha sonra sanayi sektöründen, hizmet sektörüne kaymıştır. Hemen her sektörde kuruluşlar giderek temel yeteneklerinin dışındaki hemen her işi taşeron firmalara vermektedir. Böylece günümüzde kuruluş amacı ve faaliyetleri yalnızca kuruluşlara dış kaynaklardan yararlanma hizmeti vermek olan firmalar ortaya çıkmıştır. Nihayetinde kamu sektöründen bilişim sektörüne, hizmet sektöründen perakendecilik sektörüne ve daha bir çok sektörde her geçen gün yepyeni dış kaynaklardan yararlanma çözümleri ortaya çıkmaktadır.

Dış kaynaklardan yararlanmanın özelleştirme uygulamasından ayrılan noktaları ile kamuya daha çok kontrol ve denetim sağlamaktadır. Kamu sektöründe bir reform aracı olarak farklı olanaklar sunmaktadır. Dünyada A.B.D., İngiltere, diğer A.B. ülkeleri, Avustralya, Yeni Zelanda ve Türkiye’de dış kaynaklardan yararlanma uygulaması giderek yaygınlaşmaktadır.

Sonuçta kamu sektöründe hizmetlerin kalitesi düşmemek koşulu ile daha az maliyete sunulması sağlanmakta, bu ise kamu sektöründe kaynak tasarrufu ve verimlilik anlamına gelmektedir. Bu ise gelişmekte olan ülkelerde kaynak yetersizliğinin çözümünde önemli bir alternatiftir.

KAYNAKÇA

- Bülent TOKAT, Derya ŞERBETÇİ, İşletmecilik Bilgisi, Avcı Ofset, İstanbul 2001, s.201.
- Talat CANBOLAT, Türk İş Hukukunda Asıl İşveren- Alt İşveren İlişkileri, Kazancı Yayınları, İstanbul 1992, .12
- Ercan DÜLGER, Kalkınma Ekonomisi, Vipaş Yayınları, Bursa, 2000, s:51
- Ergül HAN, Kalkınma Ekonomisi, Eskişehir, 2002, s:99
- Erol MANİSALI, Gelişme Ekonomisi, Ar Yayın Dağıtım, İstanbul, 1982, s:28
- Eşref HAMACIOĞLU, “Out-sourcing: In”, Dünya Gazetesi, 21.03.2003
- <http://www.outsourcing.com/OutsourcingHealthcare.com.>, (21 Kasım 2001) Nitelikli İnsan Gücü Meslek Standartları Düzeni ve Sosyal Sermaye Birikimi, DPT Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT Yayın No:2577, Ankara 2001, s.4-5
- Perihan TULÜCE, Türkiye’de İnsan Kaynakları Yönetiminde Dış Kaynaklardan Yararlanma Uygulaması, İst. nv. SBE Doktora Dersi Dönem Araştırması, İstanbul 2001, s.6
- Peter DRUCKER, Gelecek İçin Yönetim, Çev. Fikret Üçcan, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 1998, .288
- Peter DRUCKER, Kapitalist Ötesi Toplum, Çev. Belkis Çorakçı, İnkılap Kitapevi, İstanbul 1997, s.138
- Richard SALTMAN, Joseph FIGUERAS, Avrupa’da Sağlık Reformu Mevcut Stratejilerin Analizi, Sağlık rojesi Genel Koordinatörlüğü Ankara 1998, s.52.
- Simon DOMBERGER, The Contracting Organization A Strategic Guide To Outsourcing, Oxford University ress, 1998, s:159
- Tamer KOÇEL, İşletme Yöneticiliği, İstanbul 1999, s.299-300.
- Vural SAVAŞ, Kalkınma Ekonomisi, 4.baskı, Beta Basım dağıtım A.Ş İstanbul 1986, s:47